

برنامه ریزی توسعه‌ی گردشگری

کشورهای در حال توسعه

www.ketab.ir

نویسندگان

دیوید جی. تلفر

ریچارد شارپلی

ترجمه

دکتر حمید ضرغام بروجنی

(عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)

با همکاری: زهرا نکویی، نیلوفر عباسپور، مسلم شجاعی

سرناسه	ضرغام بروجنی، حمید، ۱۳۲۹ -
عنوان و نام پدیدآور	برنامه‌ریزی توسعه‌ی گردشگری در کشورهای در حال توسعه/حمید ضرغام بروجنی.
مشخصات نشر	تهران: مهکامه، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	۳۸۶ ص.
شابک	978-964-2827-97-8:
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	گردشگری - مدیریت
موضوع	گردشگری -- برنامه‌ریزی توسعه
رده‌بندی کنگره	G1۵۵/۱۵۲۳ ۱۳۹۱:
رده‌بندی دیویی	۳۳۸/۴۷۹۱:
شماره کتابشناسی ملی	۲۷۳۱۳۹۳:

نام کتاب: برنامه‌ریزی توسعه‌ی گردشگری در کشورهای در حال توسعه

مولفین: دیوید جی. تفر و ریچارد شارپلی

مترجم: دکتر حمید ضرغام بروجنی و همکاران

ویراستار: اکبری

ناشر: مهکامه

ناظر چاپ: بهزاد ربیعی فراهانی

طرح جلد: رسول ربیعی

حروف‌چینی: الوهاب

لبتوگرافی: نقش

چاپ و صحافی: اصلاتی

نوبت چاپ: چهارم/۱۴۰۲

تیراژ: ۲۰۰

قیمت: ۲۳۰۰۰ تومان

شماره شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۲۷-۹۷-۸

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با «قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب ۱۳۴۸» برای مؤلف محفوظ و منحصراً متعلق به امیرسعید حاجی‌حسینی می‌باشد. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب (از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس‌برداری، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به‌صورت اینترنتی، سی‌دی، دی‌وی‌دی، فیلم، فایل صوتی یا تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از مؤلف ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

انتشارات مهکامه: ناشر تخصصی گردشگری و هتلداری

نشر و پخش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به لبافی‌نژاد، کوچه انوری، پلاک ۸، طبقه دوم

تلفن: ۶۶۹۶۱۵۰۹ - ۶۶۴۹۷۰۵۰ - ۶۶۴۸۸۲۰۳ فکس: ۶۶۹۶۱۵۰۹

سایت: www.mahkameh.com

www.mahkameh.com
en_mahkame@yahoo.com
[telegram.me/mahkamepublisher](https://t.me/mahkamepublisher)

اصلاحات و الحاقات احتمالی، در سایت انتشارات مهکامه:
 پست الکترونیکی:
 تلگرام:

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۱۹

فصل ۱ / مقدمه: گردشگری در کشورهای در حال توسعه..... ۲۱

تمرکز و تعریف‌ها..... ۲۶

توسعه و توسعه‌نیافتگی..... ۳۰

ویژگی‌های توسعه‌نیافتگی..... ۳۳

پارادایم‌های توسعه..... ۳۶

چرا گردشگری؟..... ۴۳

۱. گردشگری یک صنعت در حال رشد است..... ۴۶

۲. گردشگری باعث توزیع ثروت می‌شود..... ۴۹

۳. اثرهای ناشیب..... ۴۹

۴. گردشگری از زیرساخت‌های طبیعی رایگان استفاده می‌کند..... ۵۰

۵. نبود موانع تجاری گردشگری..... ۵۰

تقاضای گردشگری..... ۵۲

روندها و جریان‌های گردشگری بین‌المللی..... ۵۳

ماهیت تقاضای گردشگری..... ۵۷

عرضه گردشگری..... ۵۸

توسعه و گردشگری..... ۶۱

فصل ۲ / گردشگری و توسعه پایدار..... ۶۵

توسعه پایدار، به سوی تعریف..... ۶۸

۶۹	از حفاظت تا پایداری
۷۲	توسعه‌ی پایدار: اصول و هدف‌ها
۷۵	توسعه‌ی پایدار: از مبانی تا اجرا
۷۹	توسعه‌ی گردشگری پایدار
۸۳	توسعه‌ی گردشگری پایدار چیست؟
۸۷	توسعه‌ی گردشگری پایدار: ضعف‌ها و چالش‌ها
۹۱	گردشگری؛ ابزار توسعه‌ی پایدار
۹۵	توسعه‌ی گردشگری پایدار در عمل
۹۶	رهنمودهای توسعه‌ی گردشگری پایدار
۹۸	طرح‌های صدور گواهی
۹۸	کدهای اخلاق
۱۰۰	اقدامات بدیع گردشگری
۱۰۱	بخش داوطلبانه / سازمان‌های مردم‌نهاد
۱۰۲	گردشگری حامی فقرا
۱۰۳	گردشگری پایدار و جهانی شدن
۱۰۵	فصل ۳ / جهانی شدن و گردشگری
۱۰۸	فرایندهای جهانی شدن
۱۱۳	تأثیر نشست‌های برتن وودز
۱۱۴	جهانی شدن و تعدیل ساختاری
۱۱۵	بلوک‌های تجاری اقتصادی
۱۱۶	ابعاد اقتصادی گردشگری و جهانی شدن
۱۲۰	خطوط هوایی و کشتی‌های تفریحی
۱۲۱	اقامتگاه‌ها، تورگردانان و رستوران‌ها
۱۲۶	تجارت الکترونیکی
۱۲۷	جنبه‌های سیاسی گردشگری و جهانی شدن
۱۳۳	جنبه‌های فرهنگی گردشگری و جهانی شدن
۱۳۵	ارتباط میان فرهنگی
۱۳۸	گردشگری فرهنگی
۱۳۹	جزایر فرهنگی گردشگران

فرهنگ کسب و کار ۱۴۰

فصل ۴ / فرایند برنامه ریزی و توسعه‌ی گردشگری ۱۴۳

فرایند برنامه ریزی و توسعه‌ی گردشگری ۱۴۵

ارزش‌ها و ساختار قدرت ۱۴۹

بازیگران فرایند توسعه ۱۵۲

مشارکت دولت ۱۵۳

مشارکت بخش خصوصی ۱۵۷

کارگزاری‌های بین‌المللی ۱۵۹

سازمان‌های غیرانتفاعی ۱۶۲

گردشگران ۱۶۳

فیلتر خط‌مشی، برنامه ریزی و سیاست ۱۶۳

خط‌مشی‌گذاری ۱۶۳

انواع برنامه ریزی ۱۶۴

مقیاس‌ها در برنامه ریزی ۱۶۵

سطح ملی ۱۶۶

سطح منطقه‌ای ۱۶۶

سطح محلی ۱۶۶

سطح پروژه ۱۶۶

تغییر رویکردهای برنامه ریزی ۱۶۷

محیط قانونی ۱۷۰

نتایج گردشگری در مقصد؛ شکل و عملکرد ۱۷۱

الگوهای توسعه‌ی گردشگری ۱۷۱

۱. مقیاس و کنترل توسعه ۱۷۳

۲. جامعه‌ی محلی و ارتباطات زیست‌محیطی ۱۷۳

بررسی راهبردهای منتخب توسعه‌ی گردشگری ۱۷۳

توسعه‌ی تفرجگاه ۱۷۴

توسعه‌ی همپیوند و گردشگری جایگزین ۱۷۸

بوم‌گردی ۱۷۹

گردشگری مبتنی بر فرهنگ و میراث فرهنگی ۱۸۵

پیشگفتار

گردشگری یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی در سراسر جهان است. این امر نه فقط در مورد کشورهای صنعتی صدق می‌کند، بلکه برای کشورهای در حال توسعه و نیز کشورهای عقب‌نگاه داشته شده هم صادق است. بسیاری از این کشورها در سال‌های اخیر از قبل‌گسترش فعالیت در حوزه گردشگری، منافع قابل توجهی کسب کرده‌اند. مطالعات سازمان جهانی جهانگردی هم نشان داده است که برای نزدیک به یک‌سوم از کشورهای در حال توسعه، گردشگری مهم‌ترین منبع تأمین ارز خارجی و یکی از منابع بالقوه برای تنوع بخشیدن به پایه‌ی اقتصادی ملی است.

نویسندگان بسیاری گردشگری را به عنوان ابزاری مؤثر برای توسعه‌ی اقتصادی - اجتماعی، به خصوص در کشورهای کمتر توسعه یافته، موضوع مطالعات خود قرار داده‌اند. با این حال و به رغم پذیرش تقریباً همگانی گردشگری به عنوان یک گزینه‌ی توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی، این که توسعه در کشورهای در حال توسعه تا چه حد وابسته به بخش گردشگری است همچنان موضوع بحث و جدل محافل تخصصی است. این کتاب دانش مقدماتی لازم برای ارتقای تفکر برنامه‌ریزی توسعه‌ی صنعت گردشگری را با تمرکز بر جهان کمتر توسعه یافته به طور خاص فراهم می‌کند و با طرح مطالعات موردی معاصر، و به طور مشخص برجسته‌سازی دشواری‌هایی که مقصدهای مختلف به دنبال توسعه‌ی متکی بر گردشگری با آن مواجه شده‌اند، مفروضات بسیاری در مورد نقش گردشگری در توسعه را بررسی می‌کند.

درهم‌آمیزی و ترکیب اجمالی مفاهیم، نظریه‌ها و دانش مربوط به گردشگری و توسعه از طریق تجزیه و تحلیل موضوعات و مباحث نوین گردشگری و توسعه در جهان در حال توسعه، این کتاب را به یک منبع ارزشمند برای کسانی که تحقیق درباره‌ی مسائل گردشگری

در کشورهای در حال توسعه را در دستور کار خود دارند تبدیل کرده است. مطالب این کتاب نه تنها برای دانشجویان رشته‌ی مدیریت گردشگری، بلکه برای همه‌ی علاقه‌مندان به موضوع توسعه، به‌ویژه مدیران، برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران مرتبط با صنعت گردشگری، دانشجویان رشته‌های مطالعات جغرافیا و توسعه، مطالعات جامعه‌شناسی، برنامه‌ریزی شهری - منطقه‌ای و روابط بین‌الملل مفید و آموزنده بلکه یک ضرورت است.

با در نظر گرفتن این ویژگی‌ها، این کتاب به‌عنوان مرجعی مفید برای درس «برنامه‌ریزی توسعه‌ی گردشگری در کشورهای در حال توسعه» در مقطع کارشناسی ارشد انتخاب شد. پس از یک نیم‌سال تدریس، به همت خانم‌ها زهرا نکویی، نیلوفر عباسپور و آقای مسلم شجاعی (دانش‌آموختگان فعلی کارشناسی ارشد مدیریت جهانگردی) ترجمه‌ی اولیه‌ی کتاب تهیه شد. این اقدام انگیزه‌ای شد برای تکمیل کار و تبدیل آن به مرجعی به زبان فارسی. اگرچه از نگاه برخی صاحب‌نظران، ترجمه در زمره‌ی امور اجرایی ارزیابی می‌شود نه پژوهشی و به همین دلیل صرف وقت برای ترجمه‌ی آثار مورد نیاز، جذابیتی برای همکاران اندیشمند ما ندارد، اما احساس نیاز فراوان به این قبیل متون و اهمیت در دسترس قرار دادن محتوای این اثر به زبان فارسی مرا بر آن داشت که با احترام به تلاش انجام شده، ترجمه‌ی کتاب را در دستور کار قرار دهم. نتیجه‌ی حاصل در دستان شماست. امیدوارم مرا از محبت خود بهره‌مند ساخته، اشتباهات کتاب را از طریق پست الکترونیکی Zargham@atu.ac.ir و یا هر طریق دیگر که مصلحت می‌دانید مطلع فرمایید.

وظیفه‌ی خود می‌دانم از همراهی‌های همه‌ی بزرگوارانی که نشر این کتاب را میسر ساختند صمیمانه سپاس‌گزاری کنم. به‌ویژه مرهون یآوری‌های پسر صبورم و منت‌دار زحمات همسر مهربانم هستم که بی‌هیچ اعتراض و انتقادی مشغله‌ی مرا تحمل کرد و تسهیلات لازم برای انجام کارها را میسر ساخت. افزون بر همه‌ی این‌ها، از همت مدیریت انتشارات مه‌کامه که ناشر تخصصی بخش گردشگری شده است متشکرم و برایشان مسئلت توفیق دارم.

حمید ضرغام بروجنی

مهر ۱۳۹۱